

Dokumentointivelvollisuutta päivitetään

Valvira on toukokuussa 2016 aloittanut pitkän tauon jälkeen hammaslaboratorioiden dokumentointivelvollisuustarkastuksia. Dokumentointivelvollisuus perustuu lakiin 629/2010 terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista. Hammaslaboratoriossa valmistettavat hammastekniset tuotteet ovat lain mukaan yksilölliseen käyttöön tarkoitettuja laitteita. Tarkastuskäyntien yhteydessä on paikoin edellytetty asioita, jotka eivät ole hammaslaboratorioille lähtökohtaisesti kuuluvia. Lisäksi CE-merkityjä valmistuslaitteita ja niiden huoltoa ja käyttöohjeita on tulkittu siten, että CE-merkitty laite olisi yksilölliseen käyttöön tarkoitettu laite.

Useissa hammaslaboratorioissa on varmasti eletty hämmästyksen hetkiä, niin laitevalmistusta tarkastavan Valviran käyttämien termien, kuin kirjaamisvelvollisuuskohtien lukumääränkin kanssa. Oudointa Valviran suorittamissa tarkastuksissa on, ettei tietojeni mukaan missään tarkastuskohteessa ole kysytty, että onko yrityksessä laillistettua hammastekniikkaa. Oudolta velvoitteelta kuulostaa myös valmistettavien tuotteiden jälkiseuranta. Valviran edellyttämä jälkiseuranta voisi toteutua vain, mikäli hammasteknisen työn lähettävä hammaslääkäri veloitettaisiin kertomaan kaikki tulevaisuudessa kirjattavat potilasasiakirjaukset kyseisen potilaan osalta hammaslaboratoriolle.

Keskustelua aiheesta ja dokumentointivelvollisuuden soveltamisesta hammaslaboratorioihin on Valviran kanssa käyty jo toukokuun alusta lähtien. Asiaan saataneen lisäselvyyttä lähiaikoina ja Hammasteknikkolehden joulukuun numerossa saamme asiaan lisävalaistusta. Pääsemme varmasti asianmukaiseen ja järkevään käytäntöön dokumentointivelvollisuuden osalta. Dokumentointivelvollisuuden olennaiset asiat potilasturvallisuuden kannalta eivät ole muuttuneet, joten dokumentointiasiaan ei pitäisi olla tulossa oleellisia muutoksia.

Ilkka Tuominen

Ilkka Tuominen

SHTS ry Puheenjohtaja

Toivorikasta syksyn alkua

HAMMASTEKNIKKO

Julkaisija: Suomen Hammasteknikkoseura ry • 71. vuosikerta • No 3/2016 • ISSN 0780-7783

Päätoimittaja:

Tapio Suonperä
Puh: 041-7010 542
Toimituksen osoite:
Mannerheimintie 52 A1
00250 Helsinki
shits@hammasteknikko.fi
www.hammasteknikko.fi
Puh: 09-278 7850
Fax: 09-436 2131
Paino: Painotalo Plus Digital Oy

Laskutusasiat:

Juha Pentikäinen
Puh: 050-413 6199
Taitto: Eero Mattila
Puh. 0400-790 889
Toimituskunta:
Kirsi Raunio, SHTS
Tapio Jokela, SHTS
Henry Salmelainen, HL-liitto
Tapani Korkeala, EHT-liitto

SHTS ry:n Hallitus

Puheenjohtaja:
Ilkka Tuominen, Helsinki
Jäsenet:
Teppo Kariluoto, varapj.
Kirsi Raunio, Seinäjoki
Heidi Koskela, Rauma
Tapio Jokela, Helsinki
Varajäsenet:
Teemu Oinio, Turku
Jukka Salonen, Kerava

Hammasteknikko on Suomen Hammasteknikkoseura ry:n jäsenlehti, joka jaetaan jäsenille jäsenmaksua vastaan. Lehden artikkelit ovat valistusaineistona vapaasti lainattavissa. Lähde mainittava.

Sisältö:

Pääkirjoitus3

Lasersintraus -metallirankojen
tulevaisuus.....4

Metropolia opinnäytetyö

Hammasteknikon ja hammasla-
boratorion oikeudet ja
velvollisuudet14

Ilkka Tuominen

Hampaantekijöiden kiipeilypäivä
11.06.2016.....16

Teemu Oinio

ODONTOLOGI 2016

Syysluentopäivät..... 19

Jukka Salonen

Päästetäänkö potilas pinteestä?
..... 20

Ilkka Tuominen

Työelämäharjoittelu osana ham-
masteknikon ammatillista kasvua
.....24

Sari Silmäri-Salo

Kurssit ja tapahtumat 26

Teppo Kariluoto

Erikoishammasteknikot..... 28

Teppo Kariluoto

Mediakortti 2016..... 34

**Hammasteknikko 4/2016
ilmestyy viikolla 51.**

**Aineisto toimitukseen
03.12.2016 mennessä**

Hammasteknikon ja hammaslaboratorion oikeudet ja velvollisuudet

◆ Ilkka Tuominen, HT, EHT, puheenjohtaja SHtS

Hammasteknikon tutkinto on ammattikorkeakoulututkinto, mutta ammatin toimenkuva on ainakin suurellesalle yleisöstä melko tuntematon. Tässä artikkelissa avataan hammasteknikon oikeuksia, velvollisuuksia sekä roolia suunterveydenhuollossa yleisesti. Hammasteknikko on suojattu ammattinimike ja ammattia saa harjoittaa vain laillistuksen omaava hammasteknikko. Hänen päätoimenaan valmistamansa hammastekniset tuotteet ovat virallisen määritelmän mukaan yksilölliseen käyttöön tarkoitettuja terveydenhuollon kojeita ja laitteita.

Hammasteknikko - laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö
Hammasteknikon tutkinnon suorittuaan opiskelija saa päättötodistuksen, joka osoittaa hänen suorittaneen riittävät opinnot hakeakseen Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirastolta (Valvira) laillistusta toimiakseen laillistettuna hammasteknikkona. Valviralta laillistuksen saatuaan on hammasteknikko oikeutettu toimimaan asianomaisessa ammatissa ja oi-

keutettu käyttämään asianomaista ammattinimikettä. Ammattinimike sekä ammatin harjoittaminen on säänneltyä, ammattinimikettä eikä ammattia saa harjoittaa muu kuin terveydenhuollon laillistettu ammattihenkilö. Laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön velvollisuuksiin kuuluu olennaisimpina asioina mm. potilastietojen salassapitovelvollisuus, ammattieettiset velvollisuudet, joita ovat mm. kiireellisen hoidon tarpeessa olevalle avun antaminen sekä täydennyskoulutusvelvollisuus. Nämä hammasteknikoitaikin koskevat oikeudet sekä velvollisuudet on kirjattu potilasturvallisuutta ja terveydenhuollon laatua edistävään lakiin 559/1994 terveydenhuollon ammattihenkilöistä.

Työvoiman liikkuvuus EU-alueella

Työvoiman vapaa liikkuvuus EU-alueella on jäsenmaiden kesken päätetty periaate. Tämän määrittelee European qualification framework (EQF) eli eurooppalainen viitekehysjärjestelmä, joka määrittelee kussakin maassa kyseisen alan koulutustason. Koulutustasojärjestelmä otettiin käyttöön 2009-2010 ja koskee EU-alueella suoritettuja koulutuksia käyttöönottoajankohdansa jälkeen. Koulutustasoja EQF:ssä on kaikkiaan kahdeksan. Ammattikorkeakoulutasoinen hammasteknikkokoulutus Suomessa on tasolla kuusi, aivan kuten Ruotsissa, Norjassa sekä Virossa. Muissa EU-maissa suoritetuilla hammasteknikon tutkinnoilla ei voi laillistusta Suomessa saada alhaisemmasta EQF-tasosta johtuen. Toimiakseen hammas-

teknikon ammatissa Suomessa ja käyttääkseen asianomaista ammattinimikettä hammasteknikko, tulee henkilön olla suorittanut EQF-tason kuusi koulutuksen hyväksyttävästi sekä saada laillistus hammasteknikon ammattiin Valviralta.

Vastaava hammasteknikko ja hammaslaboratoriotointa

Laki 152/1990 yksityisestä terveydenhuollosta edellyttää, että yksityisellä terveyden palveluiden tuottajalla tulee olla vastaava johtaja. Hammasteknisellä alalla tästä vastaavasta johtajasta käytetään nimitystä vastaava hammasteknikko. Jokaisessa hammaslaboratoriossa tulee olla laillistettu hammasteknikko, joka toimii ns. vastaavana hammasteknikkona. Hammaslaboratorion työntekijöinä voi olla laillistamattomia tai nimikesuojaamattomia ammattihenkilöitä esim. hammaslaborantti, hammastyöntekijä jne. Vastaava hammasteknikko vastaa aina hammasteknisten töiden valmistuksesta vaikka ei itse olisikaan kaikkia työvaiheita henkilökohtaisesti suorittanut. Lain 152/1990 mukaista lupamenettelyä ei aluehallintovirastoon tehdä, koska hammaslaboratoriotointa ei ole kirjaimellisesti terveydenhuollon palvelutuotantoa (ei potilaskontaktia). Hammaslaboratoriotointa aloitettaessa on tehtävä ilmoitus Valviran ylläpitämään laiterekisteriin.

Arvonlisäverottomuus hammasteknisten palveluiden osalta perustuu arvonlisäverolakiin 1501/1993. Lain mukaan arvonlisäverosta on va-

28.6.1994/559

Dokumentin versiot

[Viit tiedot](#) [På svenska](#)

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä

Katso tekijänoikeudellinen huomautus [käyttöehdoissa](#).

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 LUKU

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on edistää potilasturvallisuutta sekä terveydenhuollon palvelujen laatua:

- 1) varmistamalla, että tässä laissa tarkoitetulla terveydenhuollon ammattihenkilöllä on ammattitoiminnan edellyttämä koulutus, muu riittävä ammatillinen pätevyys ja ammattitoiminnan edellyttämät muut valmiudet;
- 2) järjestämällä terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvonta terveyden- ja sairaanhoidossa; sekä
- 3) helpottamalla ammatillisesti perustettua terveydenhuollon ammattihenkilöiden yhteistyötä ja tarkoituksenmukaista käyttöä.

2 §

Terveydenhuollon ammattihenkilö

Tässä laissa tarkoitetaan terveydenhuollon ammattihenkilöllä:

- 1) henkilöä, joka tämän lain nojalla on saanut ammatinharjoittamisoikeuden (*laillistettu ammattihenkilö*) tai ammatinharjoittamisluvan (*luvan saanut ammattihenkilö*); sekä
- 2) henkilöä, jolla tämän lain nojalla on oikeus käyttää valtioneuvoston asetuksella säädettyä terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä (*nimikesuojattu ammattihenkilö*). ([7.12.2007/1200](#))

Laillistettu, luvan saanut tai nimikesuojattu ammattihenkilö on oikeutettu toimimaan asianomaisessa ammatissa ja käyttämään asianomaista ammattinimikettä. Nimikesuojattujen ammattihenkilöiden ammatissa voivat toimia muutkin henkilöt, joilla on riittävä koulutus, kokemus ja ammattitaito. Tämä ei kuitenkaan estä kukaan henkilöä laissa tai lain nojalla annetuissa asetuksissa toisin säädettyä laillistettua.

Ajantasainen lainsäädäntö

Säädöksiä seurattu Saaakka (julkaistu 1.9.)

Päivitetty säädösteksti asetukseen tehdyt muutokset.

Aineistoon liittyvä

- > Vanhentuneet ajantasa
- > Vakiintuneet säädös
- > Ruotsinkieliset sääd
- > Säädökset alkuperäi
- > Säädösmuutosten h

Sisällysluettelo 28.6.1994/559

1 LUKU - Yleiset säännökset

- 1 § - Lain tarkoitus
- 2 § - Terveydenhuollon ammattihenkilö
- 3 § - Toisen Pohjoismaan kansalaisen oikeus toimia terveydenhuollon ammattihenkilönä Suomessa
- 3 a § - Lain suhde Euroopan unionin lainsäädäntöön ja muun lainsäädäntöön sekä toisen viranomaisen päätöksiin
- 2 luku - Oikeus toimia terveydenhuollon ammattihenkilönä
- 4 § - Oikeus harjoittaa hammaslääkärin, erikoishammaslääkärin, erikoishammaslääkärin yliopistossa suoritetun perusteella
- 4 a § - Erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin oikeus harjoittaa

Sivun alkuun

pautettu hammaslääkärin, erikoishammaslääkärin tai hammaslääkärin myymät hammasproteesit ja niihin kohdistuvat hammaslääkärin työsuojeutukset. Hammaslääkärin ala ei sinänsä ole veron suoritukselta vapautettu, vaan perusteena on ammattinimike. Ammattinimike on suojattu, joten arvolisäverotuksen suoritusvapaus kohdistuu ainoastaan laillistettuun hammaslääkärin, erikoishammaslääkärin tai hammaslääkärin.

Hammaslaboratorion dokumentointivelvollisuus

Hammaslaboratorioita koskeva dokumentointivelvollisuus perustuu lakiin 629/2010 terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista. Lain piiriin kuuluu valtava määrä terveydenhuollon laitteita ja tarvikkeita. Hammaslääkärin tuotteiden osalta lain soveltaminen on haastavaa. Lain tarkoituksena on edistää terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden sekä niiden käytön turvallisuutta. Olennaisin asia dokumentoinnissa on jäljitettävyyden turvaaminen. Valmistetun yksilölliseen käyttöön tarkoitetun terveydenhuollon laitteen valmistuksessa käytetyt materiaalit ja mahdolliset alihankkijat pitää olla jäljitettävissä.

Viranomaisien eri yhteyksissä käyttämät nimitykset voivat olla hiukan kömpelöitä ja hämmentäviäkin. Valvira esimerkiksi tarkoittaa yksilölliseen käyttöön tarkoitetulla terveydenhuollon laitteella siltä, proteesia tms. valmistetta joita hammaslaboratoriossa pääsääntöisesti tehdään. Arkikielessähan sanalla laite on hiukan eri merkitys. Suomen Hammaslääkäriseura ja Hammaslaboratorioliitto käyvätkin viranomaisien kanssa parhaillaan keskustelua siitä, että saataisiin yhteneväiset ja vähemmän sekaannusta aiheuttavat nimitykset ammattiin liittyville asioille.

Myös tulkintaohjeistusta laista 629/2010 ja sen soveltamista ja ns, avaamista päivitetään parhaillaan Valviran kanssa. Tarkempaa ohjeistusta dokumentoinnista saadaan Hammaslääkärinlehteen 4/2016.